

Vereniging van
Particuliere
Beveiligingsorganisaties

*Publiek-private
samenwerking
in de integrale
veiligheidszorg*

Publiek-private samenwerking in de integrale veiligheidszorg

*Visie van de Vereniging van
Particuliere Beveiligingsorganisaties*

Vpb

*Vereniging van
Particuliere
Beveiligingsorganisaties*

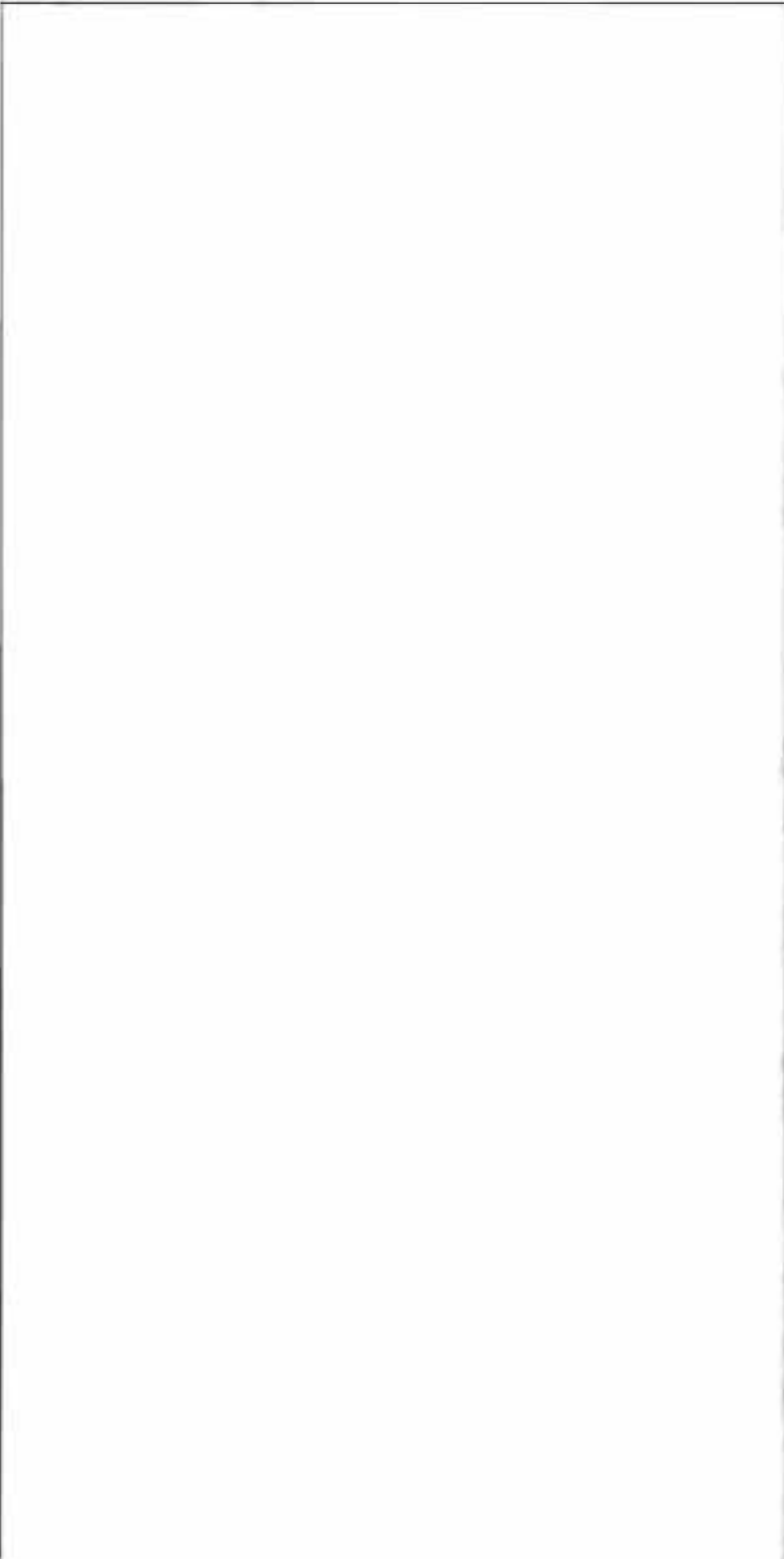
Houten, mei 1999

Het zestigjarig bestaan van de VPB was voor het bestuur een goede aanleiding om zijn visie op publiek-private samenwerking in integrale veiligheidszorg op schrift te stellen. De toenemende gevoelens van onveiligheid en de maatschappelijke tendens om meer taken uit te besteden, ook op het vlak van beveiliging en toezicht, leiden tot een grotere rol voor particuliere beveiligingsorganisaties in de integrale veiligheidszorg. De VPB stelt daarbij met nadruk dat de regie hiervan altijd bij de politie en de overheid dient te berusten.

De VPB vindt het van belang een actieve bijdrage te leveren in de actuele politieke discussie over dit thema.

Indien u vanuit politiek, overheid of bedrijfsleven betrokkenheid heeft bij deze discussie nodigt de VPB u van harte uit uw reactie op onze visie, zoals is verwoord in deze brochure, te geven.

J.W. Wegstapel,
voorzitter

Samenvatting

Veiligheidszorg is lang bij uitstek beschouwd als een overheidstaak. Tegenwoordig staat bij integraal veiligheidsbeleid echter samenwerking met alle betrokken maatschappelijke organisaties voorop. Ook publiek-private samenwerking tussen de lokale overheid en particuliere beveiligingsorganisaties krijgt steeds meer aandacht. Het verder optimaliseren van de publiek-private samenwerking wordt echter belemmerd door een aantal factoren, waar de lokale partners geen invloed op kunnen uitoefenen. Er is namelijk sprake van een ongereguleerde groei, niet alleen van het toezicht in de openbare ruimte, maar ook van publieke en private recherche-activiteiten. In de visie van de VPB leiden de huidige ontwikkelingen tot twee structurele verschuivingen:

- Verschuiving van publieke naar private uitvoering van veiligheidstaken
- Verschuiving van strafrechtelijke naar bestuurs- en civielrechtelijke handhaving

Deze ontwikkelingen bieden nieuwe kansen, maar confronteert de samenleving ook met nieuwe risico's. Het is van belang om deze ontwikkelingen bij te sturen, teneinde de kansen te benutten en risico's gericht te bestrijden. Voorwaarden hiervoor zijn:

- Nader inzicht in de kansen, risico's en bijsturingsmogelijkheden. Wellicht dat in het kader van het onderzoeksprogramma Politie en Wetenschap deze factoren nader onderzocht zouden kunnen worden. Indien meer inzicht is ontstaan, kunnen verschillende standpunten en aanpakken tegen elkaar afgewogen worden. Dit moet uiteindelijk leiden tot:
 - Een expliciet standpunt van het rijk over de (on)wenselijkheid van het opereren van particuliere beveiligingsfunctionarissen in de openbare ruimte en over de (on)wenselijkheid van "private justice".

Door een helder kader te creëren kan ruimte worden geboden, ook aan de lokale driehoek, om particuliere beveiligingsfunctionarissen in te zetten waar dat mag en kan actie ondernomen worden tegen wat niet mag. Aldus kan structureel gebruik gemaakt worden van de voordelen die optimale publiek-private samenwerking biedt, waardoor de beschikbare capaciteit en middelen efficiënter ingezet kunnen worden en de burger meer waar krijgt voor zijn belastinggeld.

Verder is door de verschillende ontwikkelingen de kwaliteit van zowel de publieke als private "veiligheidsmarkt" onder druk komen te staan. De VPB is van mening dat de overheid onder meer de kwaliteit van publieke toezichthouders (stadswachten "Melketiers" e.d.) dient te verbeteren. De VPB is op haar beurt bereid het voortouw te nemen om door middel van (zelf)certificering de kwaliteit van de particuliere beveiligingsbranche verder te optimaliseren.

Publiek private samenwerking binnen de integrale veiligheidszorg

Visie van de Vereniging Particuliere Beveiligingsorganisaties

I INLEIDING

In het Beleidsplan Nederlandse Politie 1999 - 2002 wordt de realiteit van particuliere beveiligingsorganisaties in het publieke domein bevestigd. Dit ligt in het verlengde van de afspraken die door de VPB met de Raad van Hoofdcommissarissen gemaakt zijn in het convenant uit 1994.

Aangezien het opereren van particuliere beveiligers in de openbare ruimte nog steeds op bepaalde punten ter discussie staat, is het belangrijk om deze vorm van toezicht goed te reguleren. Dit betekent in de ogen van de VPB dat de regie altijd bij de politie moet berusten en dat de beslissingsbevoegdheid over de inzet van particuliere beveiligingsbedrijven ondergebracht dient te worden bij de lokale driehoek. Eén en ander dient ook opgenomen te worden in de gemeentelijke integrale veiligheidsplannen.

De VPB benadrukt dat het van belang is om op lokaal niveau praktische afspraken te maken over specifieke vormen van samenwerking met de overheid. Het optimaliseren van de publiek private samenwerking¹ wordt echter belemmerd door een aantal factoren, waar de lokale partners geen invloed op kunnen uitoefenen. Er is namelijk sprake van een ongeregelde groei, niet alleen van het toezicht in de openbare ruimte, maar ook van publieke en private recherche-activiteiten. Deze groei biedt nieuwe kansen, maar confronteert de samenleving ook met nieuwe risico's. Het is daarom van belang om de groei te reguleren, teneinde kansen te kunnen benutten en risico's gericht te bestrijden.

¹ De term publiek private samenwerking is overigens verwarrend, omdat hier niet alleen horizontale samenwerking onder valt, waarbij iedere partij zijn eigen taak uitvoert en activiteiten onderling afgestemd worden, maar ook situaties waarin de overheid tegen betaling particuliere beveiligingsfunctionarissen inhuurt. In het laatste geval is er geen sprake van samenwerking, maar van een "verticale" opdrachtgever-opdrachtnemer relatie.

Dit vergt echter een herbezinning op het totale gebied van toezicht, handhaving en opsporing. De VPB wil haar bijdrage leveren aan deze herbezinning. Deze brochure heeft als doel om de maatschappelijk discussie te stimuleren en het onderwerp hoger op de politieke agenda te krijgen. Want gezien het grote maatschappelijke belang van een kwalitatief hoogstaande veiligheidszorg, verdient het deze aandacht.

2 VISIE OP ACTUELE ONTWIKKELINGEN

In Nederland is een zeer grote verscheidenheid ontstaan aan toezichthouders, controleurs en opsporingsfunctionarissen die werken in de publieke, private en/of gemengde sfeer. Een groot deel van deze activiteiten blijkt zich af te spelen buiten de sturing van het driehoeksoverleg om. De regie is over velen verdeeld en controle wordt vaak gebrekkig uitgevoerd.

Door deze fragmentering is handhaving van de openbare orde en veiligheid een zeer ondoorzichtige materie geworden. Er is nauwelijks meer overzicht over wat er allemaal gebeurt en het ontbreekt aan visie welke ontwikkelingen zorgwekkend zijn en welke juist positief benut zouden kunnen worden. In de visie van de VPB leiden de huidige ontwikkelingen tot twee structurele verschuivingen.

Verschuiving van publieke naar private uitvoering van veiligheidstaken

Om bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen goed te kunnen begrijpen, is het helder om niet te spreken van "de" veiligheidszorg maar onderscheid te maken tussen twee verschillende "veiligheidsmarkten":

- *Een publieke veiligheidsmarkt*

Deze markt is gericht op het algemene belang en draait op belastinggeld. Alle burgers zijn in principe klant. Echter niet de individuele burger die de producten van deze markt gratis kan afnemen, doch de overheid heeft zeggenschap over de inzet van geld en middelen.

- *Een private veiligheidsmarkt*

Deze markt is gericht op het belang van individuele opdrachtgevers. Deze markt wordt gestuurd door het marktmechanisme en kent slechts betalende klanten, die ook directe zeggenschap hebben. De zorg voor veiligheid is lang bij uitstek beschouwd als een overheidstaak. Vanaf medio jaren tachtig is echter onder invloed van de Commissie Roethof en de nota Samenleving en Criminaliteit bena-

drukt dat de overheid niet als enige verantwoordelijk is voor de veiligheidszorg, maar dat burgers en het zogenaamd "maatschappelijk middenveld" betrokken moeten worden bij de verbetering van de veiligheid. Het stimuleren van de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van particulieren en het terugtrekken van de overheid heeft geleid tot een flinke groei van de particuliere beveiligingsbranche. Momenteel bestaan voor praktisch alle politie-activiteiten commerciële vormen van dienstverlening.

Niet alleen particulieren zijn overigens in toenemende mate een beroep gaan doen op particuliere beveiligingsbedrijven, ook de politie en de gemeente geven aan steeds meer behoefte te hebben aan het inhuren van extra capaciteit op commerciële basis. Aldus kan namelijk flexibel ingespeeld worden op plotselinge en tijdelijke pieken in het werkaanbod (grote toeloop van recreanten en toeristen tijdens vakanties, feestdagen, evenementen e.d.). Hierdoor wordt de politie-organisatie in de gelegenheid gesteld om maatwerk te bieden. Een ander aspect waardoor inhuren soms verkozen wordt boven samenwerking met externen is het feit dat de lokale overheid als opdrachtgever directe zeggenschap heeft over de ingehuurde extra capaciteit.

Door deze ontwikkelingen aan zowel de kant van particulieren als de overheid is de uitvoering van een deel van de veiligheidstaken verschoven van de politie naar particuliere beveiligingsbedrijven.

Verschuiving van strafrechtelijke naar bestuurs- en civielrechtelijke handhaving

De bevoegdheden van de politie strekken zich in principe uit tot alle strafbare feiten. Van oudsher richt de politie zich echter voornamelijk op de opsporing van commune criminaliteit naast haar algemene taak om de openbare orde te handhaven. De ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van deze taken door de politie. De zogenaamde "vakdepartementen" (VROM, landbouw etc.) zijn verantwoordelijk voor de regelgeving en uitvoering van de "bijzondere wetten". Voor de handhaving van deze regels wordt door de vakminister toezicht georganiseerd en controle uitgevoerd. Indien toezicht en controles niet helpen, is hulp van een "sterke arm" nodig

Daarnaast ontstaat er bij de politie behoefte om specifieke deskundigheid in te huren om nieuwe, voor de politie nog vrij onbekende, vormen van criminaliteit het hoofd te kunnen bieden (fraude, computercriminaliteit e.d.). Vooralsnog gaat het hier niet om het inhuren van extra capaciteit, maar om het inhuren/ter beschikking stellen van kennis en tools (bijvoorbeeld software voor het bestrijden van fraude). In dit verband zijn er convenanten afgesloten tussen de politie en respectievelijk Moret, Ernst en Young en KPMG.

voor het verrichten van nadere opsporingsactiviteiten en sanctionering van de overtreders. Deze taak kan in principe overgelaten worden aan de reguliere politie. Deze werkwijze wordt in hoofdlijnen gehanteerd door VROM. Verschillende vakministers hebben hiervoor echter eigen landelijke bijzondere opsporingsdiensten opgericht, teneinde directe zeggenschap te houden en zich niet afhankelijk te maken van de prioriteitsstelling van de politie.

Ook op lokaal niveau zijn zogenaamde bijzondere opsporingsambtenaren (boa's) aangesteld aan wie opsporingsbevoegdheid is toegekend voor een bepaald taakveld.

Ruim 10 jaar geleden is onderzoek verricht naar het aantal door opsporingsambtenaren opgemaakte processen-verbaal. Hieruit bleek dat boa's minder repressief optreden dan de politie. Zij lijken hun taak op een meer bestuurlijke manier te verrichten, bijvoorbeeld door adviserend op te treden of gebruik te maken van andere bestuurlijke bevoegdheden.

De laatste jaren claimt de politie ook op verschillende terreinen bestuurlijker te zijn gaan opereren.

Door deze ontwikkelingen wordt de burger met een steeds grotere hoeveelheid publieke opsporingsambtenaren geconfronteerd. Bij het handhaven van de veiligheidszorg maken deze publieke opsporingsambtenaren echter steeds minder van strafrechtelijke en steeds vaker van bestuurlijke handhavinginstrumenten gebruik.

Een verdere uitbreiding van de inzet van bestuursrechtelijke handhavinginstrumenten is ontstaan doordat artikel 5 van de nieuwe Algemene Wet Bestuursrecht de mogelijkheid biedt om publieke toezichthouders extra bevoegdheden toe te kennen. Het betreft hier bevoegdheden als het doen van bestuurlijke onderzoeken en het opleggen van bestuurlijke boetes.

In de particuliere veiligheidsmarkt wordt de rol van het strafrecht ook steeds kleiner.

Door particulieren worden voor de opsporing van fraude, interne criminaliteit binnen bedrijven en andere ongewenste activiteiten steeds vaker particuliere recherche-bureaus en forensische accountants ingehuurd.

Soms is inschakeling van de politie ook nog niet mogelijk, bijvoorbeeld als er nog geen voldoende grond is voor een strafrechtelijk onderzoek (alleen nog maar vage geruchten). Vaak wordt echter het inhuren van particuliere onderzoekers doelmatiger geacht dan het doen van aangifte.

Als uit het particuliere opsporingsonderzoek blijkt dat er inderdaad sprake is van strafbare feiten, is de opdrachtgever vrij om te kiezen voor een strafrechtelijke dan wel een civielrechtelijke aanpak van de dader.

Bij deze keuze laat de particuliere opdrachtgever zich uiteraard primair leiden door zijn eigen belang en de doelmatigheid van het in te zetten instrument. De indruk bestaat dat particulieren steeds minder kiezen voor een strafrechtelijke afhandeling en vaker voor civielrechtelijke³ sancties als ontslag, terugbetaling via inhouding op het salaris en/of (onderhandse) terugbetaling op grond van onrechtmatige daad.

Door deze ontwikkelingen gaan het strafrecht en strafrechtelijke uitvoeringsorganisaties als de politie, justitie en de strafrechter steeds minder een rol spelen bij de handhaving van de veiligheid in het particuliere domein.

3 MAATSCHAPPELIJKE OPDRACHTEN

Niemand twijfelt aan het grote maatschappelijke belang van een goede veiligheidszorg. Des te vreemder is het dat er weinig politieke aandacht bestaat voor de gesignaleerde verschuivingen en de vrij chaotische en onheldere organisatie van de veiligheidszorg.

Verschillende partijen, zoals de Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie, de Raad van Hoofdcommissarissen, korpsbeheerders, procureurs generaal en de VPB zelf, hebben regelmatig met klem gesteld dat het van groot belang is om de veiligheidszorg transparanter te maken.

Naar de mening van de VPB dient het rijk zich niet langer te onttrekken aan zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid om heldere kaders te creëren en een standpunt in te nemen over met name:

de taakafbakening tussen de publieke en particuliere veiligheidsmarkt

de wijze waarop de kwaliteitsbewaking van beide veiligheidsmarkten beter vormgegeven kan worden

Om tot een weloverwogen standpunt te komen, is het strategisch om eerst nader onderzoek te verrichten om de verschillende risico's en kansen die gepaard gaan met de geschetste maatschappelijke ontwikkelingen in kaart te brengen en de verschillende sturingsmogelijkheden nader te verkennen. Mogelijk kan aan deze thema's aandacht worden besteed in het kader van het onderzoeksprogramma Politie en Wetenschap dat in ontwikkeling is.

Indien er meer helderheid is ontstaan zouden vervolgens verschillende standpunten en aanpakken tegen elkaar afgewogen kunnen worden.

³ De genoemde sancties vallen onder het arbeidsovereenkomstenrecht, dat een onderdeel vormt van het civielrecht.

Verhelderen taakafbakening tussen de publieke en particuliere veiligheidsmarkt

Collectieve beveiliging van industrieterreinen en winkelcentra wordt door de overheid gestimuleerd. Dit betekent dat het in deze gevallen toegestaan wordt dat particulieren toezicht houden in de openbare ruimte. In andere gevallen wordt dit echter nog steeds belemmerd, hetgeen weinig consequent is. Zo werd het inhuren van particuliere beveiligingsfunctionarissen door een gemeente, van hogerhand verboden met als argument dat het particuliere bedrijven niet is toegestaan op de openbare weg te werken. Uiteindelijk werd er een praktische doch weinig principiële oplossing gevonden. De particuliere beveiligingsfunctionarissen worden nu gedetacheerd bij de gemeente, die daar tijdelijk in dienst treden als onbezoldigd gemeenteambtenaar. Via zo'n juridische "U-bochtconstructie" is het ineens wel mogelijk om aan de behoefte van de gemeente te voldoen.

Vergelijkbare U-bochten zijn geconstrueerd om beveiligingsbedrijven toezicht te laten houden in uitgaansgebieden en -in opdracht van buurtbewoners- in specifieke woonwijken.

Er zijn ook U-bochtconstructies gemaakt om het mogelijk te maken om particuliere beveiligingsbedrijven taken te laten uitvoeren waarvoor extra bevoegdheden nodig zijn. Het Parcon-experiment, dat draaide om het uitvoeren van parkeercontroles, is hier een goed voorbeeld van.

Door het gedogen en zelfs stimuleren van U-bochtconstructies ontstaat steeds meer organisatorische chaos en wordt steeds onduidelijker wie nu precies de zeggenschap en regie heeft over particuliere beveiligingsfunctionarissen die toezicht uitoefenen in de openbare ruimte. Verder biedt het ook geen continuïteit: wat vandaag gedoogd wordt, kan morgen weer verboden worden.

Hierdoor worden kansen voor zinvolle vormen van publiek-private samenwerking niet ten volle benut. Dit betekent dat van het gebrek aan visie van de overheid zowel particuliere beveiligingsbedrijven als lokale overheden de nadelen ondervinden.

Bovendien kan er niet gericht opgetreden worden tegen ontwikkelingen die onwenselijk zijn, aangezien momenteel niet helder is wat wenselijk wordt gevonden en wat niet. Zo bestaan er zowel fervente voorstanders als tegenstanders van het particulier beveiligen van woonwijken (door eigenaren of woningcorporaties). Een nader standpunt is daarom gewenst.

Een ander punt is dat "private justice" steeds meer toeneemt. Met name het bedrijfsleven vindt het doelmatiger om strafbare feiten en ander ongewenst gedrag op een civielrechtelijke wijze af te handelen dan om aangifte te doen.

Het is de vraag of dit erg is. Het voordeel is immers dat de toch al overbelaste strafrechtelijke instanties ontlast worden. Is het strafrecht niet "ultimum remedium", zodat civielrechtelijke en -voor de overheid zelf- bestuursrechtelijke handhaving de voorkeur verdient? Of ontstaan hierdoor ongewenste situaties die voorkomen moeten worden. Dit is een zaak die aandacht verdient.

Samengevat kan worden gesteld dat de centrale overheid wordt uitgenodigd over beide onderwerpen een helder standpunt in te nemen, opdat ruimte wordt geboden aan wat wel mag en actie kan worden ondernomen tegen wat niet mag. Door structureel gebruik te gaan maken van de voordelen die optimale publiek private samenwerking biedt, kan efficiënter gebruik gemaakt worden van capaciteit en middelen, waardoor de burger meer waar krijgt voor zijn belastinggeld.

Transformeren van de huidige onevenwichtige kwaliteitszorg tot een integrale kwaliteitszorg

Doordat in toenemende mate boa's worden aangesteld, is het aantal ambtenaren dat opsporingsbevoegdheid heeft flink gestegen. Naast de 40.000 politie-functionarissen die algemene bevoegdheden hebben, functioneren momenteel circa 25.000 opsporingsambtenaren met bijzondere bevoegdheden op een specifiek taakveld. Het is echter niet erg duidelijk wat al deze opsporingsambtenaren precies doen en door wie ze worden aangestuurd. Er worden ook in toenemende mate kritische vragen gesteld over de integriteit en maatschappelijke effectiviteit van boa's en de gehanteerde opsporingsmethoden en de risico's die één en ander met zich meebrengt voor de rechtsgelijkheid en rechtsbescherming van de burger. Zo zijn bijzondere opsporingsdiensten ooit 'een obscuur element in de rechtstaat' genoemd waartegen, vooral door individuele burgers, moeilijk valt op te boksen⁴.

Het aantal toezichthouders dat geen extra bevoegdheden heeft, is ook enorm toegenomen door stimuleringsregelingen van de overheid die primair gericht waren op het verbeteren van de werkgelegenheid. Zo had alleen de Melkert-I regeling al tot doel om 40.000 extra banen in de beveiliging te creëren. Doordat bij deze "Melketiers" echter de basiskwaliteitseisen los zijn gelaten, zoals screening en adequate opleiding, is de kwaliteit van het publieke toezicht in het gedrang gekomen. Ook heeft de politie zich te terug-

⁴ Zie "De bijzondere opsporingsdiensten en de reguliere politie; prae-advies". Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie, juli 1996.

houdend opgesteld bij het vervullen van een regisserende rol ten opzichte van deze functionarissen.

Des te zorgelijker is het dat publieke toezichthouders, mede op grond van artikel 5 van de nieuwe Algemene Wet Bestuursrecht, op vrij eenvoudige wijze extra bevoegdheden toegewezen kunnen krijgen.

Het loslaten van de kwaliteitseisen bij bepaalde publieke veiligheidsfunctionarissen staat in schril contrast met de steeds strengere kwaliteitseisen die de overheid aan de particuliere beveiligingsbranche stelt, die momenteel circa 20.000 werknemers kent. Het steekt ook dat de overheid door haar weinig doordachte Melkert-I regeling valse concurrentie pleegt met de branche, waardoor het commerciële bedrijven extra moeilijk wordt gemaakt om hoge kwaliteit te (blijven) bieden.

Daarnaast bestaan twijfels over de manier waarop de overheid tracht de kwaliteit van de branche te bewaken. De overheid stelt namelijk erg veel regels en eisen op, terwijl er weinig prioriteit gegeven wordt aan het handhaven van deze regels. De handhaving is ook erg tijdrovend en ingewikkeld geworden en daardoor slecht uitvoerbaar door de complexe regelgeving. Dit is een ongewenste situatie.

Naar de mening van de VPB wordt het daarom hoog tijd om te komen tot een integrale visie op de kwaliteitszorg van zowel de publieke als de private veiligheidsmarkt. De kwaliteit van de veiligheidszorg is afhankelijk van de kwaliteit, integriteit, continuïteit en effectiviteit van zowel de organisaties die verantwoordelijk zijn voor de inzet van veiligheidsbeambten als van de individuele beambten zelf. Daarnaast verdient het bewaken van een kwalitatief goede rechtsbescherming van burgers aandacht.

Voor het verbeteren van de *kwaliteit van de individuele veiligheidsfunctionarissen* verdient het volgens de VPB aanbeveling om de volgende activiteiten te ondernemen:

- 1 Er dienen heldere kwaliteitseisen ontwikkeld te worden waar beveiligingsfunctionarissen, die opereren in de openbare ruimte, aan moeten voldoen. Basiseisen die voor de hand liggen zijn screening, adequate opleiding en regie door de politie.
- 2 Voor de functionarissen aan wie extra (opsporings)bevoegdheden zijn toegekend, dient nagegaan te worden in welke gevallen de basiskwaliteitseisen nader aangescherpt moeten worden. Hoe verstrekkender de bevoegdheden, des te zwaarder de kwaliteitseisen dienen te zijn.

Het is wenselijk dat particuliere beveiligingsfunctionarissen de bevoegdheden kunnen krijgen die nodig zijn voor het uitoefenen

van taken als parkeercontrole, snelheidscontrole etc.

Voor het verbeteren van de *kwaliteit van de totale particuliere beveiligingsbranche* is het volgende punt van belang:

3 Het is wenselijk dat de particuliere beveiligingsbranche door middel van zelfregulering en (zelf)certificering de klant meer duidelijkheid biedt over de kwaliteit van de beveiligingsbedrijven.

In het kader van het verbeteren van de *effectiviteit van het toezicht in de openbare ruimte*, verdient het volgende punt aandacht.

4 Er dient nader onderzoek te worden of het zinvol is om zogenaamde toezichthouders (in grote getale) te transformeren tot service-medewerkers.

In de particuliere veiligheidsmarkt is er een ontwikkeling gaande waarbij niet zo zeer beveiligingsfunctionarissen worden ingezet om strafbare feiten en verstoringen van de orde tegen te gaan, maar een soort service-medewerkers. De gedachte hierachter is dat door middel van "goed gastheerschap" en het positief beïnvloeden van de omgeving (ook bijvoorbeeld door wijzigingen in de inrichting aan te brengen) mensen zich prettiger gaan voelen en meer tevreden zijn en daardoor ook minder geneigd zijn tot ongewenste gedragingen. Zo worden in winkels in Engeland op grote schaal "greeters" aangesteld die tot taak hebben om klanten te begroeten en hen extra service te bieden. Toezicht op onregelmatigheden vormt wel een onderdeel van hun takenpakket, maar slechts op de achtergrond. Daarom dienen deze functionarissen ook een andere uitstraling en houding te hebben dan beveiligingsfunctionarissen. Het inzetten van greeters blijkt effectief te zijn om de "restschade" terug te dringen die overblijft nadat door allerlei beveiligingsmaatregelen (detectiepoortjes e.d.) de dervingsschade al was teruggebracht. In Nederland worden ook al met succes door grootwinkelbedrijven "greeters" ingezet.

Het lijkt interessant om zulke functionarissen ook in de openbare ruimte in te zetten. Dit zou kunnen door het takenpakket en de mentaliteit van publieke toezichthouders zoals Melketiers, jeugdtoezichtteams e.d. in deze zin bij te stellen. Het is waarschijnlijk effectief om hen dan te verbinden aan een beperkt gebied (winkelcentrum, uitgaansgebied e.d.). Voor deze functie zouden ook particuliere functionarissen ingezet kunnen worden. Omdat het werkgebied hier het publieke domein betreft, is het verstandig om hiervoor alleen beveiligingsfunctionarissen in te zetten die vallen onder het regiem van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus. Regie door de politie is ook een voorwaarde. Tenslotte verdient een goede *rechtsbescherming van de burger en diens privacy* aandacht.

5 De Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie is momenteel bezig met een oriënterende studie naar de mate waarin de activi-

teiten van particuliere recherchebureaus en forensische accountants risico's opleveren voor de privacy en rechtsbescherming van burgers. Overigens beschikt de VPB al over een uitgebreide gedragscode voor advies-, recherche- en schadeonderzoekbureaus.

4 **TOEKOMSTVISIE OP DE ROL VAN DE BELANGRIJKSTE VEILIGHEIDSPARTNERS**

De visie van de VPB op de rol die de belangrijkste veiligheidspartners in de nabije toekomst zouden moeten gaan spelen, is verwoord in vier stellingen.

Stelling 1: De rol van de politie

De politie gaat steeds minder veiligheidstaken zelf uitvoeren en wordt steeds meer een regisseur van de veiligheidszorg. De samenwerking met andere maatschappelijke organisaties wordt daarom verder geoptimaliseerd. Door het delegeren of overlaten van uitvoerende taken aan derden creëert de politie meer ruimte om de kwaliteit van haar kerntaken te verbeteren.

Stelling 2: De rol van toezichthouders

Een groot deel van de huidige toezichthouders in de openbare ruimte (stadswachten, Melketiers e.d.) transformeert zich tot publieke service-medewerkers met een breder takenpakket. Voor het structureel uitvoeren van beveiligingstaken in de openbare ruimte worden functionarissen ingezet die voldoen aan de wettelijk vereiste opleidingseisen.

Stelling 3: De rol van de rijksoverheid

De rijksoverheid gaat voorwaarden scheppen waardoor de lokale driehoek de ruimte krijgt om particuliere beveiligingsfunctionarissen in te zetten waar zij dit nodig acht in het kader van het gemeentelijke integrale veiligheidsbeleid.

stelling 4: De rol van de particuliere beveiligingsbranche

De particuliere beveiligingsbranche biedt de klant door middel van (zelf)certificering meer duidelijkheid over de kwaliteit van de beveiligingsbedrijven. De VPB neemt hierbij het voortouw.

De uitgave van deze VPB-brochure is mede mogelijk gemaakt door:

Bureau H.A. van Ameyde B.V.
ANVD Bewaking B.V.
Bewacon Security B.V.
Cosmic Bedrijfsrecherche
CSU Beveiliging B.V.
Van den Enden Beveiliging B.V.
Euro Preventie & Expertise
Geldnet B.V.
Group 4 Securitas (Nederland) B.V.
Intergarde Bewakings- en Beveiligingsdienst B.V.
International Security Partners
Interseco B.V.
IPL Security
Nederlandse Veiligheidsdienst Beheer B.V.
Perfect Security Nederland
PreNed Beveiliging B.V.
Randon Beveiliging B.V.
Randstad Bewaking B.V.
SBO B.V.
Schaaf Beveiliging
Seceurop Beheer B.V.
Security Monitoring Centre B.V.
Tribuut Bewaking en Surveillance B.V.
Twentsche Veiligheids Dienst v.o.f.
VNV Beveiliging